Ն. 4303 1880 ՄԱՐՏ 8 ՇԻՄԱՍ ԻՐԹԷՍԻ — ԵՒՐՄԻՊԻՐԻՆՃԻ ՍԷՆԷ — ԱԼԱՖՐԱՆԿԱ. 20 ՄԱՐՏ ՇԻՄԱՍ. ԻՐԹԷՍԻ Ն. 4303

ՓԻԱԹԼԱՐ

Իսթանպոլ իչին։
Պիր սէնէ մէճիտիյէ 10
„
Ալթըայ „ 5
Իւչ „ 2 1/2

Թաշրալար իչին
Պիր սէնէ, մէճիտիյէ 12
Ալթը այ „ „ 6
Իւչ այ „ „ 3
Բօսթա իւճրէթի պիզէ այիտ տիր։

Պիր նիւսխէ 40 փարա մէճիտ

Մասիսի Էջերեր

ՌԷՊԻ ԻՒՂ ԱԽԸՐ ՝ ՄԻԻՆԱՏԻՒ ԷՐՃԻԵԱՍ ՝ ՄԱՐՏ

ԻԼԱՆԼԱՐ

Պիրինճի տէֆա իչին սաթըրը 3 ղ.
Իքինճի „ „ „ 2 ղ.
Իւչիւնճիւ „ „ „ 1 ղ.

Իլան սըրասընա գօնուլմաեան իլա. նաթ ու իսթարաթըն սաթըրը 5 ղ

Մէքթուպլար Կ. Յ. Փանոսեան իս մինէ եաղըլըր։

Իսթանպոլտա, Գալաթատա Բէնչ շէնպիհ-պազարընտա Իրսի խա. նընտա Ն. 41։

ԻՍԹԱՐ

Պու կիւնքի Մանզումէ էլէ պիր սէ իլավէ պուլընաճադ, վէ պու. նըն իչին այրը փարա թալէպ ոլըն. մասեաճադ տըր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՄԻԶՀԷՊՃԷ ԷՖԷԵԱՐԼԱՐ

Եաղըն վագէթլարա կէլինճէյէ գատար, ումում դալէմէրիմիզ, «միլլէթիմիզին թէքմիլյէթի, վէ պագասը, վէ սէատէթի միսթաք. պէլէսինին պիրինճի սէպէպլէրինտէն պիրի տախի, մէղհէպճէ եանի քիլիսէճէ պիրլիք տիր, պիզիմ քիլիսէյէ այրըլմանլար, սահիհէն Հայ սաեըլամազլար» սէյի պապըրմաղտա իտիլէր, հաթթա, նասըլ-քի հէրքէտէ տէրիսաթը իտէպլիր, տահա պունան չէնա սէնէլէր եվվէլ, պիր Դաթօլիք վարդապետին Ճահ. նազարեան վարժարանտա, վէ Իսկիւտարտա Իճատիյէ վարժարանը. տա, էրմէնիճէ տէրս վիրմէսինէ գարչը նիչէ արպէտարար գօրարըլ. մըշ տըր։

Հալպուքի պու սէնէ, պու էֆ. քեար վէ պու լիսան պիթիւն պիւ. թիւն տէյիշթիրիլէրէք, «մէղհէպ վէ քիլիսէ ֆարգը պօշ չէյ տիր, միլ. լէթին պիրլիկի ճնա պաղը տէյիլ տիր. հէրքէս իսթէտիկի քիլիսէյէ թապի օլմալը, ֆագաթ միլլյէթին ունութմամալըտըր» տէյի պա. դրըմաեա պաչլատըլար, նասըլ-քի կէչէն կիւնէր, Մասիսէ տախի պու մաէլտէ պիր պէնա օգունմուշ տուր։

Ղարիպ հալ, պիզ հալէանէ եաբ. աքղըմըզը վէ նէ եաբաճաղըմըզը պիրմէտիկիմիզտէն, հէր ամէլ ու հա. ըէքթիմիզաէ վէ էֆքեարըմըզտա միւպայէնէթ վէ թէնագիւս կէօ. ըիւրմէքտէ տիր, նէ եաբաճաղըմըզ վէ նէ թարիգ թութուլ, վէ գա. ղիէն գանղի էֆքեարա խըտմէթ իտէճէկիմիզ անլաշըլմըշ տէյիլ տիր։

Կէչէնլէրտէ գըրդ քիչի գատար Հակահասունեանլար, կիւեա կէլիպ պիզիմ քիլիսէյէ տախիլ օրտուլար, լաքին, հիչ պիր ըէամի Դաւանու. թիւնլարը կէօրիլմէտի, հալէա մա. լիւմ տէյիլ տիր քի, պունլար, Դա. թօլիք քիլիսէսինտէ եանլըշլըգ օ. ղուպ, վէ հալպուքի Հայաստանեայց քիլիսէտէ սահիհլիք հիւքմ իթմէք. լուպ, վէ հալպուքի Հայաստանեայց քիլիսէտէ սահիհլիք հիւքմ իթմէք. տէ տիր, տէյի ինանրպ իգրար իթ. մէքտէ՞մի տիրլէր, չիմանյէ գատար էօյլէ պիր չէյ սէօյլէմէմիշլէր տիր. վէ մէղհէպ թէպտիլինտէ իսէ, էն զիեատէ վէ էն էվվէլ իկթիզա ի. տէն չէյտէ պու տուր. վէ զաղէթա. լարտա տախի, «պիզիմ բաթրիզխա. նէնին Իրաւատութիւնու թանը. մըշ օրմալարընտան» պաչգա հիչ պիր չէյ եաղըրմամըշ տըր, տիմէք տիր քի, պունլար քիլիսէ վէ մէղ. հէպտէ յէյթիրմէ յիպանճաղ Դան. չէլէրեա եանի գայա վէ գուեուա տէֆթերլերի տէյիշթիրմիշլէր տիր, վէ տիմէք տիր քի հալէա Դաթօլիք տիրլէր. վէ էկէր հաղբգամի հալ պէօյլէ տէյիլ իսէ, մութլաղ սու. ըէթտէ պիր դ-ա-ն-ի-ն իճրաաը իկթիզա իտէր, վէ պու դաւանու. թիւնատա, նասըլ-քի սէօյլէտիք, եվվէլքի քիլիսէլէրինտէ եանլըշլըգ կէօրմիշ օրմալարընը, ալէնէն վէ ըէսմէն իգրար իթմէլերի լազըմ կէլիր. եօգսա, եանի, էկէր էվ. վէլքի քիլիսէլէրինտէ պիր եանլըշ. լըգ եօգ իսէ, նէ՞չէն կէրմիշ. լէր տիր. վէ էկէր վար իսէ, նէ՞չէն իգրար էյլէմէմիշլէր տիր։

Ղապէթալարըմըզտան հիչ պիրի պու նօգթատա տիգդատ իթմէք իսթէմէմիշ տիր։ Էկէր պունա գար. չըլըգ, իքի քիլիսէտէ տախի սա. հիհլիք հիւքմ իթմէքտէ տիր, տէ. նիլիր իսէ, պիզտէ տերիղքի, ըէք ալէա, էկէր էօյլէ իտի իսէ, պունլա՞ր նիչէն կէրմիշլէր տիր, վէ տիմէք տիր քի, պիզտէնտէ եարքն գալըգպ պիր թագըմ խալգ Դաթօլիք քի. լիսէսինէ տախիլ օլուր իսէ, քիմ. սէլէր կիւճէնիպ էսէֆ իթմէյէճէք տիր վէ իթմէմէլի տիր. աճատա էօյլէ օլաճա՞գ մը տըր, եօգսա հէր քէս իզհարը էսէֆ իտէճէ՞ք մի տիր, վէ էկէր իքի քիլիսէ պէյնինտէ հիչ պիր ֆարգ եօգ իտի իսէ, նի՞. չէն բաթրիզխանէմիզ, վէ բաթրիզ. լերիմիզ, վէ կաթողիկոսլարըմըզ, վէ սայքի թէքմիլ էհալիմիզ վէ դա. զէթալարըմըզ, —գըրգ Դաթօլիք պիզիմ քիլիսէյէ տախիլ օրմուշլար տըր—, տէյերէք, քէմալ մէրթէպէ սէվինիպ ալթիսամ օրմուշլար տըր։

Էվվէթ, պու սէնէլերտէ, դանն իսէբոնքի, միլլէթիմիզէ ըէհպէր. լիք իթմէքտէ օլանլար, նէ եաբ. աքղլարընը, նէ սէօյլէտիքլերինի, վէ նէ եաղաքղլարընը պիմէմէքտէ տիրլէր։

Մէրգումտան գըրգ քիշիլէր, պի. զիմ բաթրիզխանէյէ տախիլ օր. տուղլարընտա, Նէրսէս սրբազան հաղբէթլէրի, պիր մէմուունիյէթ նաթգու իրատ իտէրէք, մէղքիւր նաթգուն իչինտէ, պու իքի քի. լիսէ պէյնինտէ, նէ մէղհէպճէ վէ նէ տէ բօլթիզաճա հիչ պիր ֆարգ պուլունմամըշլըգը, ալէնէն սէօյլէմիշ տիր, տիմէք տիր քի, Դաթօլիք քիլիսէսինին տախի ճըշ. մարիտա պիր քիլիսէ օրմանընը իգրար էյլէմիշ տիր, իմտի, էկէր էօյլէ իմիշ իսէ, պիզտէ կէրմէլէրինտէ նէ ֆարգ կէօրիլմիշ տիր քի, օ գատար մէմուունիյէթ, վէ օ գատար չօ. ճուղդա սէվինճլէր իդհար իտիրմիշ տիր. վէ չիմտի նի՞չէն, պիր եէրտէն, Դաթօլիքլիք իլերու կիտէճէք տիր կիպի պիր հավատես ալընըգը. ղաղէթալարատա ալթ իսթիլիք կէօ. ըիւրմէքտէ տիր. մատամ քի, իքի քիլիսէ տախի սահիհ իմիշ, վէ մա. տամ քի քիլիսէճէ պիրլիքտէ պիր էհէմմիյէթ եօգ իմիշ, վարսքն հէրքէս իսթէտիկի քիլիսէյէ կիթ. սին. եօգ էկէր էօյլէ տէյիլ իսէ, մէղքիւր իքի քիլիսէնին ֆարգը իգրար վէ իպրաղ օլունմալը տըր։

Դաթօլիքլիք հաղգընտա, պէօյ. լէ պիր պիրինէ զըատ էֆքեար վէ լիսան պուլունտուղու հալտէ, պու կիւնէրտէ, Բրօթէսթանդըգ տախի, գալէմէրի թահրիք իլլէմէկէ պաչ. լամըշ տըր, չէօյլէքի, պիր թարաֆ. տան, մէղհէպ սէրպէսթ օրմալը տըր, մէղհէպ ֆարգը պօշ չէյ տիր, տէպիքլէրի, վէ իքի իւչ սէնէտէն պէրու, հէր իյիլիկի Ինկիլիզէրտէն պէքլէմէլիյի, հէր ճիհէթճէ օն. լարա միւրաճաաթ իթմէլիյի, տէյի պաղըրաբգէլարը թաղտիրտէ, չիմտի իսէ, մուղայիրի օլարագ, պիր Մկըր. տիչ եպիսկոպոսուն Լօնտրատա կի. տիպտէ, պիզիմ քիլիսէ ալէյհինտէ սէօյլէտիքլերինի, վէ քիլիսէմիզճէ էնվայի եանլըշլար կէօսթէրտիկինի, վէ Ինկիլիզ բուհպան թագըմիարը թարաֆքնատան հիւսնի գապուլիյէթ կէօրտիկիս միսլու, պիր Ինկիլիզ քիլիսէյի քիչատա վէ թէէսիսինէ տայիր իմատատ վէ մուավէնէթ իտիլէճէկի իւմիտէրինի կէօրիւր կէօրմէդ, հէմմանտէմ լիսան վէ էֆքեարլարընը տէյիշթիրմէկէ պաչ. լամըշլար տըր։

Ինկիլիզէրէ կէօսթէրիլէն օ գա. տար եագընլըգը նէթիճէսի, թա. պիսթիլլէ պէօյլէ օլաճագ իտի. պիզճէ մէրգում Եպիսկոպոսան ղիեատէ, Ինկիլիզէրտէն էն պիւ. յիւք իսիլիքլէր պէքլէյէնլէր մէ. սուլ տըրլար։

Մէրգում Մկրտիչ Եպիսկոպո. սուն, Լօնտրատա պիր միթինկէ տավէթ օլունարագ սէօյլէտիքլերի, վէ սայիր սէօյլէնէն լաղբրտրլարը թէրճէմէլերի Մասիսատ օգուտնմուշ տուր, չիմտի, պիզիմ քիլիսէյէ դարշը եէնի պիր գուվվէթ տահա բէյտա օլարագ, պիր սուրէթի մա. նէվիյէտէ ճէնքլէչճէճէկի շիւբհէսի հասրլ օլմուշ տուր, վէ պուտա, պիզճէ շիւբհէսիզ տիր քի, պիր կիւն գալտէն ֆիիլէ կէթիրիլէճէք տիր, զիրա, Ինկիլիզէր Շարգտա զիեատէճէ նուֆուզ ու թէէսիր բէյտա իթմէքլիք իչին, պիթթապի մէղքիւր թարիգի թութաճաղլար տըր։

Իմտի, էկէր, միլլէթիմիզին պա. գասը վէ սէլամէթի, սահիհէն, քիլիսէ պիրլիկինտէ իսէ, պու խու. սուսա, Իզմիրին Արշալայսունտա օ. գունտուղու կիպի, զիեատէսիյլէ տիգդատ օլունմալը տըր, եօգ, է. էկէր եէնի էֆքեարա թէվֆիգան, մէղհէպ ֆարգընա տալա էհէմմիյ. էթ վերիմէմէքլիք թարիգի թու. թուլաճագ իսէ, օլ վագըթտա, պա. բի, միւմքին օլտուղու հալտէ, բաթրիզխանէյէրի պիրլէշմիրմէք. լիք ուսուլինին հուսուլինէ, պիրան եվվէլ չալըշըլմալը տըր։

ԴԱՍԱԳԻՐՔ

ՓԻԼԻՍՈՓԱՅՈՒԹԵԱՆ

ՀԵՏԵՒՈՂՈՒԹԵԱՄԲ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՀԵՂԻՆԱԿԱՑ ԸՆՏԸՈՂԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑԻ ԳՐԵՑ

Նահապետ Ռուսինեան

ԴԱՍԱՏՈՒ

Փիլիսոփայութեան և բժշկական բարձրագոյն ուսումնարանի Կայսերական բժշկական ուսումնարանին Կ. Պոլսոյ

ԵՒ ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ

Ս. Էրմոնեան

Ի ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ԲՆԱԳՐԷՆ

ՏՊԱԳՐԵԱԼ ԾԱՌԻԲ

Մեծ. Յովհաննէս Կիւմիւշեանի, և վաճառելի ի Նպաստ Արարատեան, Դպրոցասիրաց-Արևելեան և Կիլիկեան ընկերութեանց։

Զօգատն պէրու. քէմալի մէրագ վէ իչթիհատ իւղրէ պէքլէնիրմէքտէ օրան մէղքիւր քիթապ, եանի մութէվվֆա Ռուսինեան էֆէնտինէն պու սան էսէրի, նասրլ-քի անլաշըլմագտա տըր, պու ուէֆա էրմէնիճէ օրուզ, վէ 184 սահիֆէսէն իպարէթ օլտուղու հալտէ, Դաթֆեան տպարանատա կիւզէլճէ թապ իտիլերէք բունիմայի զուհուր օրմուշ տուր, վէ քիթապհըլարտա, եալընը ալթըշար դրչատսթըմագտա տըր։

Նասրլ-քի կէօրիւրմէքտէ տիր, Ռուսինեան էֆէնտի, մէղքիւր քի. թապը Ֆրանսըզճա օլարագ գալէմէ ալմըշ օլտուղու հալտէ, էթմէքճեան էֆէնտիի մարիֆէթլիյլէ, էրմէնիճէյէ թէրճէմէ գունմուշ, Օտեան Դրիգոր էֆէնտի թարաֆքնատան, Ռուսինեան էֆէնտինին թէրճէմէյի հալ վէ էֆքեար ուրուհ վէ էթվարընա տայիր, շատանը գրաաթ ուղունճա պիր պէնտ պուլունտուղու կիպի, Ռուսինեան էֆէնտի թարաֆքնատան տախի, էֆէնտիի միւշարիլէյհէ, պունան 14 սէնէ էվվէլ եաղըմըշ օլան դաեէթ միւէսսիր պիր տօոթլուգ մէքթուպունուն սուրէթի տէրճ իտիլմիշ տիր։

Ճունա էսէֆ վէ թէաճճիւպ օլունուր քի, մէղքիւր քիթապքն էհմմիյէթինէ, վէ սէպէպի թապ ու նէշրինէ տայիր հիչ պիր լաղբրաբ սէօյլէնիլմէմէկի միսլլու, պիր ֆիհրիսթ տախի թէրթիպ իտիլմէմիշ տիր։

Վէ պունտանտա զիեատէ էսէֆ վէ թէաճճիւպ օլունճագ պիր նօգթատա չու տուր քի, հիչ տէյլ իսէ, Օտեան էֆէնտի տախի, քէնտի պէնտինտէ, մէղքիւր քի. թապքն գատար ու հայսիյէթինէ տայիր հիչ պիր չէյ սէօյլէմէմիք. տէն պաչգա, պիրտէ մուղայիրի օ. լարագ, վէ պիրէմէյիլ գանղի ֆիքը ու սէպէպտէն նաչի լիւզում վէ մէճպուրիյէթ, վէ եալսատ պիր ֆայիտէ կէօրիւպ տիւշունէրէք, մէղքիւր էսէրի, Ռուսինեան էֆէնտի պիթիրտի. քէտն սօնրա, քէնտույէ, պիւյիւք իւմիտ իտէրէք օգուեուպ, վէ հաթթա «նա՞սըլ պուլտունուզ» տէյի սիւալ իթմիշ պուլունտուղու, վէ քէնտիսինին տէ «բէք ալէա» ճէվապընը վիրտիկի, վէ միւթէվֆանընտա կիտիպ քէնտի դէվճէսինէ, «օ՛հ, հէյլէ համատ օլսուն քի հէմ պիթիրտիմ, վէհէմ տէ Օտեան էֆէնտիյէ օգուտուսմա, օ տախի պէյէնտի» տէյէրէք մէմ. նուն վէ մէսրուր օլտուղու թագ. տիրտէ, Օտեան էֆէնտինին իսէ, օգուր իքէն տիյնէսմէմիշ օլտուղու չէօյլէ տուրսուն, սօնրատան տախի օգուտմամըշ օրմանընը, չիմանքի պու եօլտա քիթապլար օգուտմադըգը արզուսքէշ պուլունմամըշընը տախի իգրար էյլէմիշ տիր. իմտի, էֆէն. տիի միւշարիլէյհին մէղքիւր ճիւմ. լէսի բէք զարիպ վէ բէք շատանը տիգդատ օլտուղունտան, այնէն տերճ իտէրէք, խամմի քէլամ ի. տէրիպ։

«Եւ արդ խօսեցայ Ռուսինեանին ազգային ու գրական կենացը վրա. իր հոգին կը ներէ ինձի եթէ եր. բեմն խստութեամբ դատեցի, զի գիտէ նա հիմա՝ թէ խաղալիք ու ոչընչութիւնք են ամէն բան այս աշխարհիս վրա։ Հետեւեալ գիրքը իր վերջին գործն է, իր գաղիլե. էն դասերն են որ կը խօսէր բժշ. կական դպրոցին մէջ և զորս ի մի հաւաքեց իր վերջին օրերուն։ Զա. բաշար աշխատութիւնք իր մահուա. նք պատճառ եղաւ. երբ աշխատու. թիւն մը կը սկսէր ալ գիշեր ցերեկ անով կը պարապէր ու շատ անգամ քնանալը կը մոռնար։ Իր ամուսինը, թշուառ ամուսինը, որ կը տեսնէր այդ մահու չափ աշխատութեան գործած աւերմունքը և կենաց հիւ. թին տակաւ առ տակաւ սպառելը, ինքը կը զգուշացնէր ամէն օր չա. փազանցութենէ, ինք դարձեալ կը շարունակէր — եւ իրաւցընէ ուրիշ կերպով չէր ապրեր — եւ անհուն ճանձրութիւնք ու յուսահատու. թիւնք կը պատէին զնա — երբ չաշ.

խատէր— ։ Վերջապէս օրին մէկը եկաւ կարդաց ինձի իր այս գործը որ աւարտեր էր, նոյն օրը ամուսնոյն ալ աւետիս էր տուեր թէ «Լը-մինցուցի գործս եւ ալ պիտի հանդիստանամ» եւ թէ «Օտեանին ալ կարդացի, շատ հաւնեցաւ»։ Խեղճ բարեկամ, այն առաջին անգամն էր որ գինքը կը խաբէի, ղի մտիկ չըրի երբ կարդաց ինք մէկ ծայրէն միւս ծայրը իր տեսրակները. ոչ եւս կուղէի կարդալ կամ լսել որ եւ է իմաստասիրական գրութիւն. եւ այսօր ալ որ այս տողերս կը գրեմ իրր յառաջաբան, եւ որք են մանաւանդ՝ մեր երկուքին կենացը իրրեւ վերջաբան, դարձեալ չեմ կարդացած զայն։ —Մարդիկ կան որ անդունդէն վար չեն կրնար նայիլ։ Բան մը չգիտենք մենք եւ չը պիտի դիտանք, բայց եթէ բնաղդով ու ներքին յայտնութեամբ։ — Ոչի՞նչ է խորհրդածութիւնը։ Քուղէն՝ որ թերեւս առաջնորդ եղած է Ռուսինեանին այս աշխատութեանը մէջ, իրաւամբ ըսած է թէ՝ խորհրդածութիւնը գործիք մըն է որ միօրինակ կը ծառայէ ճշմարտութեան ու մոլորութեան։ Սոսկալի է ինձի համար մոռցել թէ այդ գործիքով պէտք է ջանամ թափանցել կենաց գաղտնիքը ու գտնել յաւիտենական ճշմարտութիւնը։ Այն տարտամ լոյսը որ յայտնի չէ ո՞ւսոի կուգայ եւ ի՞նչ է եւ որ զհոգիս կողոզէ մերթ ընդ մերթ, իմ միակ միխիթարութիւնս է։ Թո՛ղ առնեն մարդիկ ինէ ամէն բան, մինչեւ ազատութիւնս ալ, այլ թողո՛ւն այս միխիթարութիւնը։

Եւ ահա ասոր համար մտիկ չըրի այն օրը ինչ որ կարդաց ինձի։ Հետեւեալ օրը մեռաւ ինք ու հիմա պայծառ եւս կը տեսնէ ինչ որ կը նշմարէր իր այն գրուածին մէջ, գեղեցիկը, բարին ու ճշմարիտը։ Մեռաւ ու չարաչուք հովեր փչեցին անկէ ի վեր՝ նաեւ իր բարեկամին զոր «ինդ կը «էրէր՝ կենդանութեան վերջին կայծերուն վրա։ Եւ ամուսինն ալ կողկողալին՝ դեռ կը հեծէ անարձագանգ իր հայրենեաց մէկ գիւղին մէջ՝ ուր չեն հասնիր նոքն իր հազուագիւտ բարեկամաց միխիթարութիւնքն ու ձայնը։»

Մանչէսթէրէն մեզ գրուած նամակ մը կը ծանուցանէ թէ Հայաստանի սովելոց համար կազմուած մասնախումբն 900 անգղլական լիրայի մօտ նպաստ հաւաքած է Հայ և Անգղիացի վաճառականներէ, և այս գումարէն 600 լիրա արդէն Կեդրոնական Մասնաժողովն ղրկած է։

—Սովելոց Կեդրոնական Մասնաժողովն յատկապէս նամակներ ղրկեց Պոմպէ, Մատրաս, Կալկաթա, Ճամա և Սինկապուր, տեղւոյն ազգայնոց առատաձեռն օգնութիւնը խնդրելով ի նպաստ Հայաստանի սովելոց։

—Նաբօլի բնակող Բրէնս Ասլան Բաղրատունի այս երկրորդ անգամ 1000 ֆրանգ ղրկեց Ս. Պատրիարքը Հօր ի նպաստ Արարատեան, Դըպրոցասիրաց–Արեւելեան և Կիլիկեան քնկերութեանց։

—Տիգրանակերտի գաւառական ժողովոյն հրաժարագրին պատճէնն երէկ հեռագրաւ Պատրիարքարան ղրկուելով նոր ընտրութեան հրահանգ կը խնդրուի։

Ս. Պատրիարքն ալ խնդրոյն կարգադրութիւնն հեռագրաւ Դեր. Մխիթարեան Խորէն Սրբազանի խոհեմութեան յանձնեց։

—Ինչպէս կը յիշեն ընթերցողք, ասկէ առաջ Ս. Պատրիարքը Հայրն Աւշկերտի և Պայազիտի սովելոց վիճակին վրայ Վ.Հ. Ս. Կաթողիկոսին դիմումին ու կարեկցութիւնն հրաւիրած էր յատուկ գրութեամբ։ Այս անգամ գոհութեամբ կիմանամք թէ Վ.Հ. Կաթողիկոսը Ս. Պատրիարքին գրութեանը պատասխանելով՝ յիշեալ սովատանջ ազգայնոց դրամական նպաստ և արմքտիք ղրկած լինելն յայտներ է։

—Մանչէսթէրէն մարտի թուով մեզ գրուած նամակի մը մէջ հետեւեալ տողերը կը կարդամք.

«Լոնտրայի արքեպիսկոպոսարանին մէջ գումարուած ժողովին ներկայ դտնուող բարեկամ մ՝ այսպէս կը գրէ.

«Ժողովը կը բաղկանար իրր 420 անձինքէ ըստ ստորագրողաց. կը նախագահէր Բէնթբրպէրիի արքեպիսկոպոսը, ձախակողմը նստեցընելով Այնթապի Մկրտիչ եպիսկոպոսն։ Այս անձը 50 ամեայ կերեւէր ալեխառն միջակ մօրուօք, չըրչրուկ հասակաւ, աւելի՞ կարճ քան թէ երկայն. ձեռքը բռնած էր մանիչակագոյն Հայոց եկեղեցականաց գլխարկը։ Իւր առեղախօսութեան մէջ կըսէր թէ անհամար բազմութեան ժողովրդոց հետ՝ նաեւ այլ երեք եպիսկոպոսք պատրաստ են, որ եթէ հոստեղի գործն յաջողի, իրեն հետ պիտի միաբանին և թէ 10–20 քաղաքաց անուններ կը յիշէր Կիլիկիոյ կողմերէն սկսելով մինչեւ ի Սեբաստիա, յորոց թուղթեր ունիմ կըսէր պատրաստ անձինքներէ գրեալ։ — Վեց ամիսէ ի վեր Անգղիերէն խօսելու սովորելովը Հայերէնը մոռցեր էր, բայց Տաճկերէնը քաջ կը յիշէր. ուստի երեւոյթքը իւր ուսած Աստուածաբանութիւնը Տաճկերէնի թարգմանեալ Հայագիր Անկիւական աղօթագիրքէն ուսած էր»։ — Այս տեղեկութիւններս բոլորովին կարեւորութենէ զուրկ չեմ համարիր. մասնաւորապէս այդ Մկրտիչ անուն եպիսկոպոսին կրած Հայոց եպիսկոպոսաց մանուշակագոյն գլխարկն և իւր Հայերէն չգիտնալը»։

(Մ—է.)

ԱՏԱԹ ՈՒ ՐԻՍՈՒՄ

9

ՁԻՁԷՔ–ԱՐԱՊԱ–ԹԱԱՄ

Կիւվէյի եկէ քէնտի ֆամիլեասը կեսիպ դըղը վէ ֆամիլեասքնը, քէնտի խանէլէրինտէն ալմագլըղա պօրճլու տուրլար։

Պու սբրատա կիւվէյի թարաֆընտան դըղա, պիթիւն պիթիւն պէեաղ չիչէքլէրտէն միրէթթէպ պիր նիքեահ տէմէթի թագտիմ իտիմէ քլիք ատէթտէն տիր։

Կէրէք դըղ վէ կէրէք էրքէք թարաֆընտան, պոսակ վագթինտէ հաղբը պուլունմալարը լաղըմ կէլէն շահիտլէրի, կիսիպ քէնտի խանէլէրինտէն ալարագ, դըղըն խանէսինէ կէթիրմէ քլիք, վէ անկէր տախի պիրլիքտէ օրարագ, քիլիսէյէ կէօթիւրմէ քլիք իչին լաղըմ կէլէն արապալարը, կիւվէյի օլան թուրմագլըղա պօրճլու տուր։

Մէղքիր արապալարքն մէսարիֆաթը վիսիլլու, քիլիսէճէ լաղըմ կէլէն մէսարիֆաթ տախի կիւվէյի թարաֆընտան վիրիլիր։

Նիքեահտան սոնրա վիրիլմէսի ատէթ օլան թաամ իլէ, պուտարագտան սոնրա վիրիլէն սապահ թաամը, վէ ագշամ թաամը, վէ սօարէ վէ պալօ, դըղըն թարաֆընտան իճրա իտիլիր։

ՆԻՔԵԱՀ ԵՒԻԶԻԿԻՒ ՎԷ ԵԱՏԻԿԵԱՐ

Կիւվէյի դըղը ալմահա կիթիկինտէ, նիքեահ եւ-ղիւկիւ իլէ եատիկեար իւզէրինտէ, եանի պիրլիքտէ պուլունաճագ տըր քի, պոսակ վագթինտէ պիրլիքտէ օղունտուն։

Մէղքիր եատիկեար եա ալթունտան վէ եախօտ կիւմիւշտէն օլտուղու հալտէ, պիր մէտայեան միսիլլու, պիր ուֆագ գութու տէրունինտէ պուլունմալը տըր։

ՆԻՔԵԱՀ ԻՁԻՆ ՀԻՒԲԻՒ / ԷԹ ԴՕՆԱՂԸՆԱ ԿԻՏԷՃԷԲԼԷՐԻՆ ՆԻՁԱՄԸ

Նասը.քի զաթէն իշոր օլունտուխտի, քիլիսէ պոսակընտան էվվէլ հիւքիւմէթճէ նիքեահ իճրա իտիլէրք, լաղըմ կէլէն շէհատէթնամէ թահսիլ իսէ, քիլիսէնին պաշբաբաքնա էվվէլինտէն թագտիմ գէլընմալը տըր։

Հիւքիւմէթ գօնաղընա կիսիլիր իքէն, իլք արապատա գէղ եա վալիտէսինին, եա բէտէրինին, վէ եախօտ քէնտի պիւյիւկիւ քիմ իսէ անքն սաղ թարաֆընտա վէ շահիտլէր տախի գարշը թարաֆտա օթուրմալը տըրլար։

Իքինճի արապատա տախի կիւվէյի իլէ քէնտի ֆամիլեասը, այնի նիղամ իւզրէ օթուրմալը տըրլար։

Սայիր շահիտլէր իւչինճիւ արապատա, վէ ագրապալար օնտան սոնրա.քի, վէ տօոթլար տախի օնտան տա սոնրա.քի արապատա պուլունմալը տըրլար։

ԲԻԼԻՍԷՅԻ ԿԻՐՄԷՆԻՆ ՎԷ ԶԸԴՄԱՆԸՆ ՆԻՁԱՄԸ

Բիլիսէյի կիրէր իքէն, էկէր վար իսէ բէտէրի, վէ էկէր եօգ իսէ համիսի պուլունան զաթ դըղը գօլթուղունա ալըպ, վէ կիւվէյիյի տախի քէնտի վալիտէսի գօլթուղունա տալմալը տըր։

Պատէհու դըղըն վալիտէսի, էրքէյին բէտէրի գօլթուղունա, վէ էկէր բէտէրի եօգ իսէ, էն պիւյիւք շահիտին գօլթուղունա կիրէրէք քիլիսէյի տախիլ օրմալը վէ խորանքն էօնիւնէ կիթմէլի տիր։

Վէ իքի թարաֆքն շահիտլէրի տախի, գարշըլըղը խըսըմիար գօլթուղլարընա կիրէրէք կիրմէլիտիրլէր։

Կէլին վէ կիւվէյի, տավէթլիլէր նէղտինտէն կէչէրէք քիլիսէյէ կիրտիքլէրինտէ, կէրչի թէազիմ իւզրէ խաֆիֆճէ պաշլարքնը էյմէլիտիրլէր, լաբին իքի թարաֆա պաղմամալարընը։

Քիլիսէ տէրունինտէ հաղբրլտնմբ օլան սանտալիյէլէրտէն սաղ թարաֆընտա.քինէ կիւվէյի վէ սոլ թարաֆընտա.քինէ տախի կէլին օթուրմալը տըր։

Դըղքն թարաֆլարընդրդ թարաֆքնտա, վէ էրքէյին թարաֆլարը տախի էրքէք թարաֆընտա տուրմալը տըրլար։

Շահիտլէր իլէ պիրլիքտէ կէրմիշ օլան ագրապա վէ ահպապլար, ասըլ պոսակ մահէլլինին իչինտէ տուրուպ, հալ պու.քի եալընդզ տավէթլի օլարագ կէրմիշ օլանլար, օնլարքն արդա թարաֆինտա տիկիլմէլի տիրլէր։

ՍԱՏԱԴԱ ԹՕԲԼԱՄԱԴ

Պոսակ միւնասէպէթիյէ սատագա թօբլամագլըղ տատէթտէն օլտուղունտան, դըղ իլէ էրքէյին եա հէմշիրէլէրի, վէ եախօտ էն եա դըքն ագրապալարընտան պիրէր դըղլար վէ եախօտ դատքնլար, պէրապէրլէրինտէ պիրէր տէ դավալիէ պուլունտուղու հալտէ մէղքիր սատագաեը թօբլամալը տըրլար. վէ դըղ թարաֆընտան օլան գատքն էրքէք, վէ էրքէք թարաֆընտան պուլունան գատքն տախի դըղ թարաֆընտան թօբլանմալը տըրլար. վէ պու դատքնարքն քիմիր օրաճաղընա, էվվելինտէն սէչիլիպ գարար վիրիլմէլի տիր։ (ՏԷՎ–Դ)

ՆԷՎԻՅԷ

Կէչէնտէ Բարիստէ ախղ ու կիրիֆթ օլընան Բուսիալը Նէհիլիսթ Հարթման մատէսի, ճիւնհա սահիպլէրինին թէսլիմի մէսէլէսինի կիւնլիք մէսէլէ սրբասընտա կէչիրմիշ տիր։

Պիր մէմլէքէթին հիւքիւմէթ իտարէսինի զայրը մէշրու պիր թարիգա տէվիրիպ եէրինէ տիկէր պիր թարգտա հիւքիւմէթ կէչիրմէք թէճրիւպէսինտէ պուլունարար էճնէպի մէմլէքէթէ իլթիճա իյլէտիքլէրինտէ, օրանքն հիւքիւմէթի, միւլթէճիյի թէսլիմ իթմէք, պաշգա շէյսիրէկէր տէվլէթէյն պէյնինտէ, պու մագուլ միւլթէճիլերի եէքտիկերինէ թէսլիմ իթմէք իչին էվվելինտէն պիր մուգավէլէ ադա օրընմէշ իսէ։

1413 սէնէսինտէ, Ֆրանսա գրալբընտան տէօրսիունճիւ Շարլը, Բարիստէ զուհուր իտէն ֆէսատա էօն տեադ օլուպ Ինկիլթէրրատա ֆիրար իտէն Էշլասքը թէսլիմինի Ինկիլթէրրա գրալբընտան թալէպ իտիպ, գրալը միւշարիլէյհ մէղքիր թալէպէ մուվաֆագաթ իյլէմիշտիր։ Մուախարէն, Սգօչիա հիւքիւմէթի, մէմալիքինէ իլթիճա իտէն սոր պարօնլարը Ինկիլթէրրա գրալիշասը էլիղապէթէ թէսլիմ իյլէմիշ տիր։ 1661 վէ 1662 սէնէլէրինտէ, Տանիմարգա վէ Ֆիլէմէնք հիւքիւմէթլէրի, պիրինճի Շարլընէն գաթլին.տէ զիմէտխալ օլան քէսանը Ինկիլթէրրատա թէսլիմ իյլէմիշէր տիր։

1801 սէնէսինտէ Ինկիլթէրրա հիւքիւմէթի, սէրպէսթ շէհիր օլան Համպուրկ շէհրի սէնատօ մէճլիսին.տէն, մէմիէքէթլէրին իսեանքնտա զի մէտխալ օլան իւչ նէֆէր Իրլանտալընէն թէսլիմինի թալէպ իթմիշ, վէ օն պիր այ միւզաքէրտան ճէրէեան իթտիքտէն սոնրա, վէ Ինկիլթէրրանքն իպրամը իւղէրինէ, մէրգուման միւթթէհիմիէր Ինկիլթէրրա հիւքիւմէթինէ թէսլիմ իտիլմիշ տիր։ Պու մինատիպէթլէ, Ֆրանսա ճիւմհուրիեէթինին պիրինճի գօնսոլը օլան Պոնապարթ, Համպուրկընտան ուեան մէճլիսինէ ամիտէքի մէքթուպու եազմըշ տըր։

«Մէքթուպինիզ, մէսլէքինիզի սարիհէ չէգարմաղ։ Տէվլէթլէր ֆազիլէթ ու չէճասաթլա պագը գալապիլիրլէր, էսիրլիք իլէ ալչագլըգ տէվլէթլէրին խարապքնը պատի օլուրլար։ Միսաֆիրբէրվէրլիք գանինի, սահրատա.քի կէօչէր էվլի գապայիլի պիլէ ութանարբաճագ պիր սուրէթտէ բայիմալ իյլէմիշսի՝ նէղ տիր։»

Ինկիլթէրրա հիւքիւմէթի, տիւէլը սայիրէ.յի, բօլիթիգաճա թէօհմէթլէ միւթթէհիմ օլանլարը քէնտիսինէ թէսլիմէ լճպար իյլէտիքտէն սոնրա, քէնտիսի իսէ օ կիսպի միւթթէհիմլէրին թէսլիմինի ըէտտա իյլէմիշ տիր։ Պաշլըճա 1825 սէնէսինտէ, Սէն Բէթրսպուրկ իսեանքնտա զիմէտխալ օլան պիր միւլթէճիյի թէսլիմ իթմէմիշ տիր։

Ավթրիա, Բուսիա, վէ Բրուսիա հիւքիւմէթլէրի, բօլիթիգաճա թէօհմէթլէ միւթթէհիմ օլանլարը եէքտիկէրինէ թէսլիմ իյլէմէք ի-չին 1834 սէնէսինտէ պէյնէրինտէ պիր մուգավէլէ ադա իթմիշլէր տիր։ Պապը Ալի, հիչ պիր տէվլէթլէ պու կիսպի պիր մուգավէլէ ադա իթմիշ օրմատըղընտան, 1849 տա Մաճարլը Քոսիթի թէսլիմ իթմիշ տիր։

Ֆրանսա հիւքիւմէթինէ կէլինճէ, տէվլէթի միւշարիլէյհա, թա 1833 սէնէսինտէն պաշլաեարագ բօլիթիգաճա թէօհմէթլէրի, թէսլիմէ սէպպիեէթի վիրէն ճիւնհալարտան աեբրմըշ, վէ օլ զէման Զվիցէրի իլէ մուգավէլէ ադա իյլէտիկինտէ իլք տէֆա օլարագ մէղքիր դալիտէեէ թէվֆիգ հարէքէթ իյլէմիշ, վէ սօնրատան բօլիթիգա միւթթէհիմ.լէրինին թէսլիմի իչին Ֆրանսա իլէ տիւէլը սայիրէ միանքնտա ադա օ.լընան մուգավէլէնամէլէր օ եօլտա գալէպէ ալընմըշ տըր։

Պիր տէվլէթ վագբա բօլիթիգաճա թէօհմէթլէ միւթթէհիմ օլան պիր շախսը թալէպ իտէն տէվլէթէ թէսլիմ իթմէմէկէ սէրպէսթ պիր, ֆագաթ հիւքիւմատա գարշը սույի գատա իտէն պիր ճանիյի, հէր տէվլէթ կէրէք մուահէտէ վէ կէրէք հուգուգը նաս գավահինճէ թէսլիմէ պօրճլու տուր։ Նասը.քի 1835 տէ Բրուսիա հիւքիւմէթի, Ֆիէշի սույի գատքնտա զիմէտխալ օլան Պարտունամ քիմէնէ.յի թէսլիմ իյլէմիշ, վէ 1845 տէ Զվիցէր հիւքիւմէթի, հիւքմատրը էօլտիւրմէք թէճրիւպէսինտէ պուլունան տիկէր պիր քիմէնէ.յի թէսլիմ իյլէտիկի կիսպի, 1848 տէ Ֆրանսա հիւքիւմէթի տիւգ տը Լէշթանսլարընտան տէօրսիունճիւ Շարլը, Բարիստէ զուհուր իտէն ֆէսատա էօն տեադ օլուպ Ինկիլթէրրատա ֆիրար իտէն Էշլասքը թէսլիմինի Ինկիլթէրրա գրալընտան թալէպ իտիպ, գրալը միւշարիլէյհ մէղքիր թալէպէ մուվաֆագաթ իյլէմիշտիր։ Մուախարէն, Սգօչիա հիւքիւմէթի, մէմալիքինէ իլթիճա իտէն սոր պարօնլարը Ինկիլթէրրա գրալիշասը էլիղապէթէ թէսլիմ իյլէմիշ տիր։ 1661 վէ 1662 սէնէլէրինտէ, Տանիմարգա վէ Ֆիլէմէնք հիւքիւմէթլէրի, պիրինճի Շարլընէն գաթլին.տէ զիմէտխալ օլան քէսանը Ինկիլթէրրատա թէսլիմ իյլէմիշէր տիր։

1801 սէնէսինտէ Ինկիլթէրրա հիւքիւմէթի, սէրպէսթ շէհիր օլան Համպուրկ շէհրի սէնատօ մէճլիսին.տէն, մէմիէքէթլէրին իսեանքնտա զի մէտխալ օլան իւչ նէֆէր Իրլանտալընէն թէսլիմինի թալէպ իթմիշ, վէ օն պիր այ միւզաքէրտան ճէրէեան իթտիքտէն սոնրա, վէ Ինկիլթէրրանքն իպրամը իւղէրինէ, մէրգուման միւթթէհիմիէր Ինկիլթէրրա հիւքիւմէթինէ թէսլիմ իտիլմիշ տիր։ Պու մինատիպէթլէ, Ֆրանսա ճիւմհուրիեէթինին պիրինճի գօնսոլը օլան Պոնապարթ, Համպուրկընէ

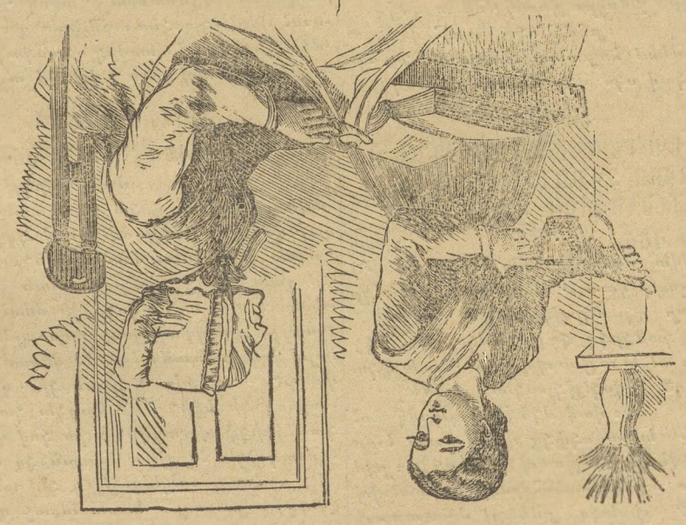

—Այ քեզի Ղարաբաղ, ասաց Հասանը, ինչ գեղեցիկ տեղեր ունի։ Ամենուրեք ոռոգելի հողեր, ամենուրեք ոռոգելի հողեր, ամենուրեք ոռոգելի հողեր։ Ինչ ասես, ինչ ասես, ինչ ասես։

ԶՈՂՈՍԱՆՈՒ Ֆ. ՏՊԵՆՄԱՆԻ

ՈՓԻՇՈՆ ԵՎՇՈՍ

Ս.Յ. White, 21, Barington road, London, E.C.

Մամլոյ մասին հեղինակ

Ամենայն ոք գիտէ, թէ Հայաստանի մի գաւառ կայ, որ Տարօն անուն է կրում։ Ինչպէս գաւառի անունն, այնպէս էլ նրա մի գիւղ կայ, որ Տարօն է կոչուում։ Գիւղն ունի մի հին եկեղեցի, որ Ս. Գրիգոր է կոչուում։ Գիւղի մի ծայրում, մի բարձրաւանդակի վրայ, մի հին գերեզմանատուն կայ։ Գերեզմանատունը հին է, ինչպէս գիւղը։ Գերեզմանատունը հին է, ինչպէս գիւղը։ Գերեզմանատունը հին է, ինչպէս գիւղը